

1. אלו מינים חייבים בחלה ?

{ החטים, השעורים, הפסחים, שבלת שועל ושיפון. (שעושה עיסה ממינים אלו, או מצרוף אחדים מהם בשיעור קב ורבע). }

2. ממתי מותר לקצור ולאכול "חדש" ?

{ מטז' בניסן - יום הבאת העומר. }

3. תבואה הצומחת בשדה, מאיזה שלב ניתרת ע"י העומר ?

{ אם השרישה קדם לעמר - העמר מתיר. ואם לאו - אסורה עד שיבוא העמר הבא. }

4. באלו מצוות בפסח (עשה ולא תעשה), שייכים דווקא 5 מינים אלו ?

{ 1. מצוות אכילת כזית מצה. 2. חיוב כרת - לאוכל כזית מהם חמץ. 3. תערובת חמץ ממינים אלו - עובר בבל יראה ובל ימצא. }

5. באלו מינים נאסר, מי שנודר עצמו: "מן הפת ומן התבואה", והנודר: "מן הדגן" ?

{ הנודר מן הפת ומן התבואה - לכו"ע נאסר רק ב- 5 המינים. "ומן הדגן": לחכמים - רק ב- 5 המינים. ולר' מאיר - אסור גם במיני

{ קטניות. }

6. אלו דברים לכו"ע פטורים ממעשרות, וחייבים בחלה ?

{ הלקט, השכחה, הפאה, והפקק¹, ומעשר ראשון שנטלה תרומתו², ומעשר שני והקדש שפדו³, ומותר העמר⁴, פטורים ממעשרות.

וחייבים בחלה מפני שחיוב חלה הוא בשעת גלגול העיסה. }

7. מה דין תבואה שלא הביאה שליש, לגבי מעשרות וחלה?

{ לת"ק - פטור ממעשר וחיוב בחלה. ור' אליעזר פטור בשניהם. }

8. אלו מיני לחם פטורים מחלה ?

{ לחם שעשוי מארז⁵, דחן, פרגים, שמשמין או קטניות. }

9. איזו עיסה פטורה מחלה ?

{ 1. אם אין בה שיעור (קב ורבע). 2. אם עשויה פְּעִיסָה רכה ודלילה. כגון: הספגנין (בלילה רכה כספוג), והדבשנין (בלילה רכה ומטוגנת

בדבש), והאסקריטין (בלילה רכה מאוד), וחלת המִשְׁרֵת (בלילה רכה ומטוגנת במחבת). }

10. האם מדומע, קנובקאות, ומעיסה וחליטה חייבים בחלה ?

¹ הלקט, השכחה, הפאה והפקק – פטורים ממעשרות, שנאמר: "ובא הלוי אשר אין לו חלק ונחלה עמך", יצאו לקט, שכחה, פאה והפקק, שיש ללוי חלק בהם (אם הוא עני). וחיוב בחלה - שזמן חיוב חלה הוא משעת גלגול העיסה.

² שנתן הלוי תרומת מעשר לכהן, פטור מלתת תרומה גדולה מהמעשר ראשון. מדובר, כשהלוי נטל את המעשר ראשון בשיבולים (לפני שהתחייבה התבואה בתרומה; לפני מירוח). וחיוב בחלה שזמן חיוב חלה הוא משעת גלגול העיסה.

³ פטורים מלהפריש מהם תרומה גדולה. מדובר שהקדים להפריש מעשר שני או להקדיש – בעודם שיבולים, ונפדו מקדושתם אחר מירוח (שבזמן שהתחייבו בתרומה היו ביד ההקדש). וחיוב בחלה, שזמן חיובה הוא משעת גלגול העיסה, ואז כבר נפדו מקדושתם.

⁴ משלוש הסאים קמח שקצרו למנחת העומר, לקחו רק "עומר" למנחה. שאר הקמח, שנפדה ויוצא לחולין ("מותר העומר") - פטור ממעשרות, מפני שבזמן המירוח היה ביד ההקדש. חייב בחלה, מפני שזמן חיוב חלה הוא משעת גלגול העיסה, ואז היה "המותר" - חולין.

⁵ ע"ע פרק ג' משנה ז.

{ מדומע⁶ – פטורה. קנובקות- חייבים (קמח שפוררו אותו מלחם, ועושים ממנו תבשיל לתינוקות⁷). מעיסה וחליטה⁸: תנא אחד אומר: ב"ש - מחייבין, וב"ה - פוטרין, ותנא אחד אומר: ב"ש - פוטרין, וב"ה - מחייבין. }

11. מתי עיסת "סופגנין", תהיה חייבת בחלה?

{ 1. אם תחילתה היתה עיסה⁹ (בלילה עבה), אף שלבסוף טוגנה בדבש או בושלה. 2. אם תחילתה היתה אמנם בלילה רכה, אך לבסוף נאפתה בתנור. }

12. המכין מנחת מאפה תנור חלות או רקיקין, לשלמי תודה ולשלמי נזיר, האם חייב בחלה?

{ אם עשה לצורך עצמו (שהוא עצמו מביא את המנחות) – פטור מחלה (לפי שגלגול העיסה היה לצורך ההקדש¹⁰). אך אם עשה למכור בשוק - חייב, שבשעת הגלגול חשב לקחת את החלות שישארו - לצרכו. }

13. האם נחתום המכין שאור (כשיעור), חייב בחלה¹¹ ?

{ אפילו אם עשה ע"מ לחלק ולמכור חלקים קטנים - חייב (שהלא אם לא יקנו, יאפה את כל השאור יחד). אולם, אם נשים נתנו לנחתום להכין להם שאור (כל אחת נתנה פחות מהשיעור) - פטור מחלה, שבכל מקרה יחלק את העיסה. }

14. מהי: "עיסת הכלבים", והאם חייבת בחלה?

{ עיסה העשויה מקמח ומורסן¹². אם הרועים אוכלים ממנה (כשאינן מעורב בה כל כך הרבה מורסן) - נחשבת העיסה "לחם" - וחייבת. וכשאינן אוכלים ממנה - פטורה. }

15. כשעיסת הרועים אינה נחשבת כלחם, מה עוד אי אפשר לעשות איתה?

{ אין מְעַרְבִין בָּהּ (ערובי תחומין וחצרות), ואין מְשַׁתְּפִין בָּהּ (שיתופי מבואות), ואין מְבַרְכִין עָלֶיהָ (המוציא), ואין מְזַמְּנִין עָלֶיהָ, ואין נְעֻשִׁית בְּיוֹם טוֹב (שאינה צורך אוכל נפש היא, אלא צורך הכלבים), וְאֵין אָדָם יוֹצֵא בָּהּ אֶדָם וְיָדִי חוֹבְתוֹ בְּפִסְחוֹ. }

16. לגבי מה נחשבת עיסת הכלבים כאוכל, בכל מקרה?

{ שמקבלת טומאה, כל עוד נאכלת לאדם ע"י הדחק. }

17. מה דין זר שאכל תרומה או חלה?

{ אם אכל בשוגג - משלם לכהן קרן וחומש. במזיד - חייב מיתה בידי שמים. }

18. מה דין תרומה וחלה, שהתערבו בחולין?

{ "ועולין באחד ומאה" - שהתערובת יוצאת מדין "מדומע", אם היו מאה חולין כנגד התרומה או החלה. (מוציא לכהן כחלק התרומה והחלה שהתערב, וכל השאר - חולין). }

19. איזו מצוה מוטלת על הכהן לפני שאוכל תרומה וחלה?

{ נטילת ידיים¹³. (כהן טמא טעון טבילה והערב שמש, לפני שאוכל תרומה וחלה. }

⁶ סאה תרומה שנפלה לפחות ממאה סאים חולין, כל התערובת נאסרת מדרבנן.

⁷ הלחם שעשו בתחילה ע"מ לפורר - חייב בחלה. (תפא"י)

⁸ מעיסה - קמח ששמים במים רותחים. חליטה - מים רותחים ששמים על הקמח.

⁹ ומיד בגלגול העיסה נתחייבה בחלה.

¹⁰ והקדש פטור מחלה ("עריסותיכם", ולא עיסת הקדש).

¹¹ האם העיסה נחשבת כעיסה אחת, או היות ועומד לחלקה נחשבת כעיסות נפרדות.

¹² קליפת החיטים הגסה.

20. מדוע: "ואינן נטלין (חלה ותרומה) מן הטהור על הטהמא"?

{גזירה, שמא ירחיק את שתי העיסות זו מזו, כדי שלא יגעו אחד בשני, וכך יבוא לטול שלא מן המוקף (הסמוך).}

21. מה הכמות הגדולה ביותר, שיכול להפריש חלה ותרומה?

{כל כמות, ובלבד שישאיר מקצת¹⁴.}

חלה ב

22. האם עיסה שנכנסה מחו"ל לארץ, חייבת בחלה?

{לא, מפני שבזמן גלגול העיסה לא היתה בארץ. (אם נכנסה תבואת חו"ל ונעשית עיסה בארץ - חייבת בחלה)}

23. האם תבואת א"י שיצאה לחו"ל, חייבת בחלה?

{ר' אליעזר מחיב¹⁵, ור' עקיבא פוטר¹⁶.}

24. תבואה, הצומחת על עפר חו"ל שבא בספינה לארץ, האם חייבת במעשרות ובשביעית?

{חייבת בזמן שהספינה גוששת. (א"ר יהודה: אימתי, בזמן שהספינה גוששת. (מתחככת בארץ)}

25. עיסה שנילושה רק במי פירות, האם מקבלת טומאה, והאם חייבת בחלה?

{לא מקבלת טומאה ("ונאכלת בנדים מסואבות"¹⁷). בחלה - חייבת.}

26. למי אסור כשהוא ערום, לשבת ולהפריש חלה?

{לאיש, מפני שאינו יכול לברך. (לאשה מותר¹⁸).}

27. אדם טמא, כיצד יעשה עיסה, (כשמוכרח לטמא החלה)?

{לת"ק - יעשה העיסה קב קב שלא יביא את החלה הטמאה לידי שריפה. לר"ע - יעשה העיסה כרגיל, כדי שיוכל לקרוא שם לחלה

שיפריש, אפילו שיצטרך לשרוף אותה.}

28. כיצד עיסות קטנות מצטרפות לשיעור?

{ת"ק - "פטורים מן החלה עד שישיזכו"¹⁹. ר' אליעזר - אפילו אם הניח אחר האפיה את הככרות בסל אחד - חייבים.}

29. מה דין חלה שהפרישו מן הקמח?

{אינה חלה! ממילא - גזולה ביד הכהן, ואם יש בה כשיעור, חייבת היא עצמה בחלה, והעיסה שיעשה משאר הקמח תתחייב בחלה

בגלגול העיסה.}

¹³ שכל ידיים שניות לטומאה, ו-"שני לטומאה" מטמא תרומה (וגם חלה)

¹⁴ שבתרומה וחלה כתוב "ראשית", ואם יתן הכל, לא נקרא "ראשית".

¹⁵ דכתיב: "והיה באכלכם מלחם הארץ..." (במדבר טו' יט')

¹⁶ דכתיב: "בבאכם אל הארץ אשר אני מביא אתכם שמה", (במדבר טו' יח'), "שמה" - ולא בחו"ל.

¹⁷ רק אם נילושה באחד משבעת המשקים מוכשרת לקבל טומאה. (הטל, והמים, והיין, והשמן, והדבש, והחלב, ודבש דבורים. וסימנך: י"ד שח"ט ד"ם; מכשירין ו' ד')

¹⁸ האשה יכולה לברך, מפני שמכסה ערותה ברגליה. (ברטנורא)

¹⁹ שאם יפרידם זו מזו, תתלוש עיסה מבצק חברתה.

30. מי: "קלקל לעצמו ותקן לאחרים" ? הסבר !

{ זקן זר (שאינו כהן) שבא וקפֶּשָׁה²⁰ (אכל את החלה מן הקמח). קלקל לעצמו - שעבר על דברי חכמים שגזרו איסור על אכילתה. ותקן לאחרים - שיראו שחלה זו חולין ולא תיקנה את העיסה. }

31. מתי מורסן²¹ המעורב בקמח, ישלים לשיעור קב ורבע החייב בחלה, ומתי לא?

{ אם נילוש המורסן עם הקמח מתחילה - מצטרף לשיעור קב ורבע, אם נטל מִקְסָן מתוך, וְחָזַר לְתוֹכָן - לא ישלים עוד לשיעור חיוב חלה. (היות ולא מחזירים בדרי"כ את המורסן לקמח אחר שכבר הוצא מתוכו, לא מצטרף המורסן לעיסה לשיעור החייב בחלה). וכן שאור וסובין לעולם מצטרפין. }

32. כמה הוא שיעור חלה ?

אחד מ- 24	אחד מ- 48
העושה לעצמו ²²	נחתום העושה למכור בשוק ²³
העושה למשתה בנו	אשה העושה למכור בשוק
נטמאת העיסה במזיד ²⁴	נטמאת העיסה בשוגג או באונס ²⁵

33. כיצד ר' אליעזר (שחולק על חכמים) מתיר להפריש חלה מהטהור על הטמא, והלא אין נוטלים אלא מן

המוקף?

(עי' פרק א' שאלה 20)

{ נוטל מהטהורה שיעור חלה (על שתי העיסות), וכדי שיהיו שתיהן מן המוקף, נותן חתיכה מהעיסה פחות מכביצה²⁶ בין שתי העיסות ומקרבן זו לזו. }

חלה ג

34. באיזה שלב בהכנת העיסה, חייב להפריש חלה ?

{ לכתחילה, תפריש מיד כשנותנת את המים בקמח²⁷. (תקפיד שלא ישארו קב ורבע קמח שלא התערב במים). עדיין יכול לאכול אכילת עראי, עד שהשלב שבו עיקר החיוב - משתתגלגל עיסת החיטים ותטמטם²⁸ עיסת השעורים. משלב זה, האוכל - חייב מיתה. }

²⁰ קפֶּשָׁה - חטף.

²¹ פסולת החיטים הגסה.

²² מהתורה אין לחלה שיעור, וחכמים נתנו בה שיעור שיהיה כדי מתנה לכהן.

²³ היות ועיסתו גדולה, יש בחלה שיתן (1148) כדי "מתנה" לכהן.

²⁴ שלא יהיה חוטא נשכר.

²⁵ אונס - כשאחרים טמאו את העיסה. נותנת רק אחד מ- 48, מפני שהחלה הטמאה עומדת לשריפה.

²⁶ שאוכל פחות מכביצה אינו מקבל טומאה.

35. מתי "מדומע", פטור מחלה?

{ אם נדמעה לפני גלגול העיסה - פטורה מחלה. אם אחר שגלגלה נדמעה - חייבת (שאחר שהתחייבה לא נפקע חיובה). }

36. עיסה תלויה²⁹, האם מותר לטמא אותה?

{ אם נולד הספק לפני גלגול העיסה (לפני זמן עיקר החיוב) יכול לטמא, מפני שהכהן בכל אופן לא יוכל לאכלה, אם נולד הספק טומאה אחר גלגול - יעשה העיסה בטהרה, מפני שכבר נקבע לחיוב חלה³⁰. }

37. מתי תבואה שהיתה ביד הגזבר, פטורה ממעשרות?

{ אם בשעת גלגול העיסה היתה ביד הגזבר - פטורה, ואם לאו - חייבת. [וכן המקדיש פירות והיו ביד ההקדש בשעת עונת המעשרות (זמן חיוב מעשרות) - פטורין]. }

38. האם ישראל שגלגל עיסה לנכרי (מקמח של נכרי) חייב בחלה?

{ פטורה. אם נתן הנכרי את הקמח במתנה לישראל (קודם הגלגול) חייב בחלה. }

39. האם עיסה, בבעלות משותפת לגוי וישראל, חייבת בחלה?

{ פטורה, א"כ יש בחלקו של הישראל - שיעור החייב בחלה. }

40. גוי, עשה עיסה ונתגייר, האם חייב בחלה?

{ ת"ק: אם בשעת הגלגול היה גוי - פטור. ר' עקיבא: זמן החיוב בחלה הוא הקרימה בתנור, לכן אם בשעת הקרימה בתנור היה גוי - פטור³¹. }

41. מתי האוכל (בשגה) חלה שהופרשה מעיסת גר - פטור מחומש?

{ בזמן שלא ידוע, אם נתגלגלה העיסה לפני או אחרי זמן גירותו. }

42. ראובן הכין עיסה (קב ורבע), מתערובת של חיטים ואורז. האם חייבת העיסה בחלה?

{ אם יש בעיסה טעם דגן, חייבת בחלה³² (וכן יוצא בעיסה זו ידי"ח מצה בפסח). }

43. עיסה שלא הופרשה ממנה חלה, שהתערבה עם עיסה שהורמה ממנה חלה. כיצד יתקן את העיסה

הטבולה לחלה?

{ אם יש לו עיסה אחרת שעדיין לא הפריש ממנה, יפריש ממנה גם על העיסה הטבולה שהתערבה. ואם לא, יפריש 1/48 על כל התערובת. }

44. מתנות עניים (זיתי ניקוף או עוללות) שהתערבו עם טבל, כיצד מתקנן?

{ אם יש לו טבל אחר, יעשר לפי חשבון הטבל שהתערב, ואם לאו, יפריש על כל התערובת³³. אמנם תרומה ותרומת מעשר יתן הכל לכהן (שהרי הוא מדומע), ומעשר ראשון³⁴ ושני³⁵ יתן רק לפי חשבון. }

²⁷ שמא תיטמא העיסה.

²⁸ שידבקו חלקי העיסה.

²⁹ שנולד לה ספק טומאה.

³⁰ ועיסה טבולה לחלה, הרי היא כחלה, ואסור לטמאה.

³¹ י"א, שר"ע מחמיר רק בגר, ובהדיוט והקדש מודה שזמן החיוב הוא גלגול העיסה (ירושלמי).

³² כשיש טעם דגן באורז, האורז נחשב כדגן, ומשלים לשיעור.

45. עיסת חיטים הטבולה לחלה, שהתערבה בעיסת אורז, ואין טעם חיטים באורז. מדוע פטורה מחלה³⁶ ?

{ טבל אוסר בכל שהוא אם התערבו מין במינו, מין בשאינו מינו אוסר רק בנותן טעם. }

חלה ד

(בפרק זה, בכל מקום שנכתוב "שתי עיסות", הכוונה, שתי עיסות שבכל אחת אין כשיעור, ומשלמות יחד לשיעור החייב

(בחלה)

46. שתי עיסות שנגעו זו בזו. האם חייבות בחלה ?

{ אם של שתי נשים הן, אינם מצטרפות ופטורות (כיון שסופן ליחלק). אם שתי העיסות שייכות לאשה אחת, מין במינו - מצטרפות (כי

אינה מקפידה לחלקה) ומין בשאינו מינו - פטורות. }

47. אלו מינים במיני הדגן, מצטרפים להיות כמין אחד להתחייב בחלה³⁷ ?

{ החיטים רק עם הכוסמת. השעורים עם כולם מלבד חיטים. ור' יוחנן בן נורי אומר ששאר המינים מצטרפין זה עם זה. }

48. שתי עיסות, וביניהן עיסת אורז או תרומה (וינושכת בשתייהן). מדוע אינן מצטרפות להתחייב בחלה?

{ מפני שהעיסה המחברת את שתייהן, אינה חייבת בחלה. אמנם, אם תהיה ביניהן עיסת חיטים (אפילו מתוקנת) תצרף את שתי העיסות

{ הטבולות לחלה. }

49. האם עיסה מתבואה ישנה, מצטרפת לעיסה מתבואה חדשה (כשנושכות זו בזו) להתחייב בחלה?

{ מן התורה מצטרפות. **חכמים אסרו** להפריש משתייהן יחד³⁸, שמא יבואו גם לתרום או לעשר מן החדש על הישן. }

50. האם חלה שהופרשה מעיסה פחות מכשיעור, ואח"כ הושלמה העיסה לשיעור, דינה כחלה?

{ **לר"ע** - חלה. **לחכמים** - אינה חלה (שבזמן שהופרשה לא היתה העיסה חייבת בחלה). }

51. עיסה פחות מכשיעור שהופרש ממנה חלה, ואח"כ הושלמה לשיעור החייב בחלה. האם חייבת בחלה?

{ **לר' עקיבא**, תהיה העיסה פטורה מחלה³⁹ (שהלא כבר הפרישו ממנה). **לחכמים**, תהיה העיסה חייבת בחלה. }

³³ כדי שיוכל לקרוא שם (לתקן התערובת) צריך להפריש מכל התערובת: **עשירית** למעשר ראשון ועשירית למעשר שני. אבל כשיתן, לא יתן אלא לפי חשבון הטבל.

³⁴ היות והוא חולין, הלוי יכול להוציא רק לפי החשבון שחייב.

³⁵ היות ופודה, יפדה רק לפי החשבון שחייב.

³⁶ והלא במשנה ח' - ט' למדנו שטבל אוסר בכל שהוא.

³⁷ אם עושה עיסה אחת, כל חמשת המינים מצטרפים (לעיל א, א'), וכאן מדובר בעיסות נפרדות, והשאלה האם מקפידה להפריד אותם אחר שנגעו זו בזו.

³⁸ אמנם, היות שמדאורייתא מצטרפות, צריך לתקן את העיסה. לכן, י"א שיפריש מכל קב בנפרד כשיעור (תפא"י), וי"א שיטול עיסה אחרת החייבת בחלה מתבואה ישנה, ועיסה נוספת מתבואה חדשה שחייבת בחלה, ויפריש מן הישן על הישן, ומן החדש על החדש. (ר"ש).

³⁹ **"נמצא חמרז קלוי"**. חומריו של ר' עקיבא, לגבי החלה שהופרשה, לפני שהיה בעיסה שיעור החייב בחלה, מביאה אותו להקל בדין העיסה, אחר שהושלמה לשיעור החייב בחלה.

52. כיצד הקלו בהפרשת חלה מעיסת דמאי⁴⁰

{ התיירו להפריש שלא מן המוקף ומן הטהור על הטמא⁴¹. לכן, יכול להניח חתיכת בצק טהורה, וכשיזדמן לו עיסת דמאי טמאה, יפריש עליה מחתיכה זו (עד שתיסרח⁴²). }

53. האם אריס⁴³ אצל גוי בסוריא⁴⁴, חייב במעשרות ובשביעית?

{ ר' אליעזר סובר שלענין זה, דין סוריא כדין איי, אף שהקרקע שייכת לגוי, וחייב במעשרות ובשביעית. ורבן גמליאל סובר, שהיות והאריס אינו בעלים בקרקע, פטור ממעשרות ומשביעית. }

54. כיצד יסברו ר' אליעזר ורבן גמליאל, לגבי דין הפרשת שתי חלות בסוריא⁴⁵ ?

{ לר' אליעזר, שסובר שדין סוריא כדין איי, יפריש שתי חלות כמו בחו"ל. (שאין סוריא כחו"ל לגבי טומאת ארץ העמים). לרבן גמליאל שסובר שדין סוריא אינו כאיי, יפריש שתי חלות כמו בחו"ל. (שסוריא כחו"ל לגבי טומאת ארץ העמים). }

55. הסבר: "אֲחֲזוּ קְלוֹ שֶׁל רַבֵּן גַּמְלִיאֵל וְקְלוֹ שֶׁל רַבִּי אֱלִיעֶזֶר", ומדוע בטלו הנהגה זו⁴⁶ ?

{ בתחילה, אחזו חכמים להנהיג ע"פ דעתו המקילה של רבן גמליאל לפטור את האריס ממעשרות ומשביעית, וכן ע"פ הקולא של ר' אליעזר שיפריש בסוריא חלה אחת. בטלו הנהגה זו, מפני ששתי הקולות סותרות זו את זו (ראה בשאלה הקודמת). }

56. מהתורה, חו"ל פטור מחלה, ומדרבנן מפריש כדי שלא תשתכח תורת חלה מישראל. אחר שגזרו טומאה על ארץ העמים, חלת חו"ל דינה שריפה. (מקום שכבשו עולי מצרים ולא כבשו עולי בבל, הרי היא כחו"ל לגבי טומאה). וכדי שלא יאמרו ראינו חלה

טהורה⁴⁷ נשרפת, תקנו שיפריש חלה נוספת ותנתן לכהן.

השלם את הטבלה:

בא"י (מא"י ועד פְּזִיב)	במקום שכבשו עולי מצרים (מְּזִיב ועד הַנֶּהָר ועד אֶמְנָה)	בחו"ל (מן הַנֶּהָר ועד אֶמְנָה וְלְפָנֵים)
חלה אחת - לכהן	1. לאור - יש לו שיעור ⁴⁸ . 2. לכהן - אין לו שיעור ⁴⁹ .	שתי חלות: 1. לאור - אין לו שיעור. 2. לכהן - יש לו שיעור ⁵⁰ .

57. האם לכהן טמא מותר לאכול חלת חו"ל ? (החלה הנאכלת)

⁴⁰ ספק אם הופרשה חלה מעיסה זו.

⁴¹ שהרי כל האיסור להפריש מן הטהור על הטמא, הוא שמא ירחיקם ויהיו שלא מן המוקף.

⁴² שלאחר שנתקלקלה, איננה "אוכל", ואי אפשר לעשותה חלה.

⁴³ אריס=המקבל קרקע-לעבדה, ומקבל בשכרו, חלק מסויים מהיבול

⁴⁴ ארצות ארם שכבש דוד, (שמואל ב' פרק י') שלא נתקדשו כקדושת איי.

⁴⁵ המפריש חלה בחו"ל, מפריש שתי חלות: 1. אחת לאור- לשריפה, מפני שהחלה טמאה בטומאת ארץ העמים. 2. לכהן - שלא תשתכח תורת חלה מישראל. (משנה ח')

⁴⁶ "חֲזְרוּ לְנֶהוּג דְּדַבְרֵי רַבֵּן גַּמְלִיאֵל בְּשִׁטֵּי דְּרַבִּי".

⁴⁷ שלא כולם יודעים שגזרו טומאה על ארץ העמים, וחושבים שחלה זו טהורה

⁴⁸ שחלה זו, כחלה של תורה היא. שהרי איי, שכבשו עולי מצרים ולא כבשו עולי בבל, לשעתה היתה קדושה. ויתן כשיעור שנותנים לחלה טמאה בא"י. (לעיל ב, ז).

⁴⁹ לפי שהיא מתקנת חכמים.

⁵⁰ היות ושתי החלות מדרבנן, מוטב שיתן כשיעור את זו הנאכלת לכהן.

{ לת"ק- לטמא אסור, לטבול יום מותר. לרי יוסי גם לכל טמא מות, מלבד טומאה היוצאת מגופו (זב זבה נידה ויולדת). }

58. אלו שני דברים נוספים, הקלו בחלת חו"ל?

1. ניתנת לכהן עם הארץ. (חלה רגילה אסור לתת לכהן עם הארץ, שמא יאכלה בטומאה) 2. מותר לכהן לאכלה יחד עם ישראל על שלחן אחד. (לא חוששים שיאכיל את הישראל, מפני שהקלו בחלת חו"ל שהיא מדרבנן). }

59. אלו עוד מתנות כהונה ניתנים לכל כהן לכו"ע?

1. התכמים⁵¹ 2. והבכורות⁵² 3. ופדיון הבן (5 סלעים שנותן לכהן) 4. ופדיון פטר חמור⁵³ 5. והזרוע והלחינים והקבה⁵⁴ 6. וראשית הגז⁵⁵ 7. ושמן שרפה⁵⁶ 8. וקדשי המקדש (קרבנות קדשי קדשים, שנאכלים בעזרה לכהנים⁵⁷). }

60. אלו מתנות כהונה, נחלקו חכמים אם ניתנים לכל כהן?

1. הבכורים: לת"ק - ניתנים לכל כהן, ורי' הודקה אוסר. 2. בשר שיני⁵⁸ תרומה: ר' עקיבא מתיר וחכמים אוסרים. }

61. "הביא חלות מביתר, ולא קבלו ממנו". מה דין המביא חלה מחו"ל לא"י?

{ אסור לאכלה, אלא מניחה עד ערב פסח ומבערן בשריפת חמץ.⁵⁹ }

62. מדוע אי אפשר להביא ביכורים קודם עצרת?

ששתי הלחם מתירים את הביכורים למקדש. (וכן מתירים את התבואה החדשה למנחות). }

63. מה דין בכור בהמה שנולד בחו"ל?

{ אין מעלין אותו למקדש, אלא ירעה עד שיסתאב (עד שיפול בו מום) ויאכל לכהנים. }

64. האם מביאים יין ושמן לביכורים?

{ אם בצר הפירות לצורך אכילה - לא מביא⁶⁰, ואם בצר לצורך יין ושמן - מביא. }

65. האם קטנים חייבים בפסח שני?

{ פטורים⁶¹. }

66. האם מביאים ביכורים מסוריא?

{ מביאין. מפני שלגבי זה סוריא כא"י. }

⁵¹ "כל חרם בישראל לך יהיה" (במדבר יח' יד'). נכסים שאדם מקדיש בלשון "חרם", ניתנים לכהנים.

⁵² בכור בהמה טהורה שמקבל הכהן מישראל. אם תם - מקריב כשלמים, ואם בעל מום - אוכל הכהן כחולין.

⁵³ "ויפטר חמור תפדה בשה... (והשה ניתן לכהן כחולין; שמות לדי' כ')

⁵⁴ ניתנים לכהן מבהמות חולין.

⁵⁵ ניתן לכהן מצמר בהמות חולין.

⁵⁶ שמן תרומה שנטמא, שדינו שריפה.

⁵⁷ שבעזרה, כולם נוהרים לאכול בטהרה.

⁵⁸ כרשינים הוא צמח, שעיקרו למאכל בהמה, ובשעת הדחק נאכל לאדם.

⁵⁹ "לאוכלה אין את יכול - שלא יאמרו ראינו תרומה טמאה שנאכלת. לשורפה אין את יכול - שלא יהו אומרים ראינו תרומה טהורה נשרפת (שגזירת

טומאת ארץ העמים אינה מפורסמת לכל). להחזירה למקומה אין את יכול - שלא יהו אומרים ראינו תרומה יוצא מן הארץ לחוץ לארץ. הא כיצד?

מניחה על הפסח ושורפה". (ירושלמי חלה כח).

⁶⁰ וביא את הפירות עצמם לביכורים.

⁶¹ בפסח ראשון באים מפני מצות ראייה ("יראה כל זכורך"), ובפסח שני אין מצות ראייה.